

OHJELMA

15.30 Lähtö Juteinitalolta – tutustuminen tuulivoimahankealueeseen

Reitti: Takajärven kautta ja Niinimäen hankealueen läpi Vuohiniemen rukoushuoneelle

16.15 Tapaaminen suojeluyhdistysten edustajien kanssa, Vuohiniemen rukoushuone

- **Esittäytyminen** – kaikki
- **Suojeluyhdistysten lyhyet esittelyt** – Jussi Heinämies, Matti Honkajuuri ja Juhani Pekkala
- **Lähtökohta kehittämiselle: Etelä-Hattulan nykytila ja viimeaikainen kehitys** – Pentti Mansukoski
- **Vaihtoehtosuunnitelman esittely** – Valtteri Halla
 - Kehittämisen tavoitteet ja mahdollinen lopputulos
 - Alustava kehitysohjelma
- **Vaihtoehdon vaikutukset kuntaan, kuntalaisiin ja kuntatalouteen** – Juhani Pekkala
- **Keskustelu ja jatkotoimenpiteet** — Pentti Mansukoski fasilitoi (30 min)

18.00 Kiertoajelu jatkuu

Reitti: Renkajärvi, Hämeen Härkätie, Kouvala

19.00 Paluu Juteinitalolle

Alajärven ja Takajärven suojeluyhdistys ry

Perustettu 2016

Alajärvi, Takajärvi, Alajoki ja valuma-alueen lammet ja ojat

- Kerää tietoja järvien tilasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä
- Kartoittaa järvi-alueisiin kohdistuvia ympäristöriskejä
- Suunnittelee ja toteuttaa Alajärven ja Takajärven alueiden hoito- ja kunnostustoimenpiteitä
- Ottaa kantaa Alajärven ja Takajärven alueita koskeviin hankkeisiin
- Antaa suosituksia ja tekee aloitteita ympäristön ja vesien suojelusta ja toteuttaa suojeluhankkeita
- Tiedottaa aktiivisesti toiminnastaan

Toteutettu

- Näytteiden ottoa vesistä
- Ravintoverkkoselvitys Alajärvellä
- Kalatutkimuksia, kasvitutkimuksia, lintututkimuksia
- Tutkittu laskuojien kuormittavuutta veden laatuun
- Takajärveen laskevan Heinisuonojan laskeutusaltaan toteutus
- Alajoen Myllyjoaan tehty puolipato ja laskeutusallas Kouvalassa
- Isosorsimon poistoa Alajärvellä ja kanadanvesiruton tarkkailua ja poistoa Takajärvellä
- Tiedote tapahtumista 2 kertaa vuodessa ja jäsenten ottamista kuvista vuosikalenteri nyt kolmatta vuotta
- Vuosikokouksen lisäksi teemallinen syystapaaminen.
- Yhteistyö Vanajavesikeskuksen ja muiden suojeluyhdistysten kanssa
- Jäseniä nyt n. 160 henkilöjäsentä ja 6 yhteisöjäsentä

Renkajärven suojeluyhdistys ry

Renkajärvi - kirkkaasti puhtaampi, näkyvästi kirkkaampi

Perustettu helmikuussa 2008, nyt n. 300 jäsentä
Painopiste Renkajärven ja Renkajoen vesiensuojelu

www.renkajarvi.fi

- Suojelusuunnitelma v. 2010
- **18** laskeutusallasta laskuojaan
 - 2 biohiilisuodatinta ja yksi rankasuodatin
 - ratkaisujen tehokkuutta tutkitaan yhdessä HAMKin kanssa
- Renkajoen ennallistamisen (luukkupatojen purkamisen) edistäminen ja lupamaksujen rahoitus
- Yhdistyksen aloitteesta tehtiin kalastotutkimus ja syvyyden kaikuluotaus (nyt myös kartoissa)
- Yhdistyksen aloitteesta rajoituksia perämootoreiden käyttöön
- Yhdistys on edustanut Hämeen vesiensuojeluyhdistyksiä Vanajavesikeskuksessa
- Vuosittainen "Vuoden Ekoteko"-palkinto
- Vuosittainen "Renkajärvi"-lehtinen: järven kuulumisia sekä infoa järven suojeluun liittyvistä asioista

Veden laadun seuranta: mm. fosfori, typpi, syvänteiden hapen kyllästysaste ja väriluku (kirkkaus) – järvestä on olemassa mittauksia vuodesta 1966 lähtien

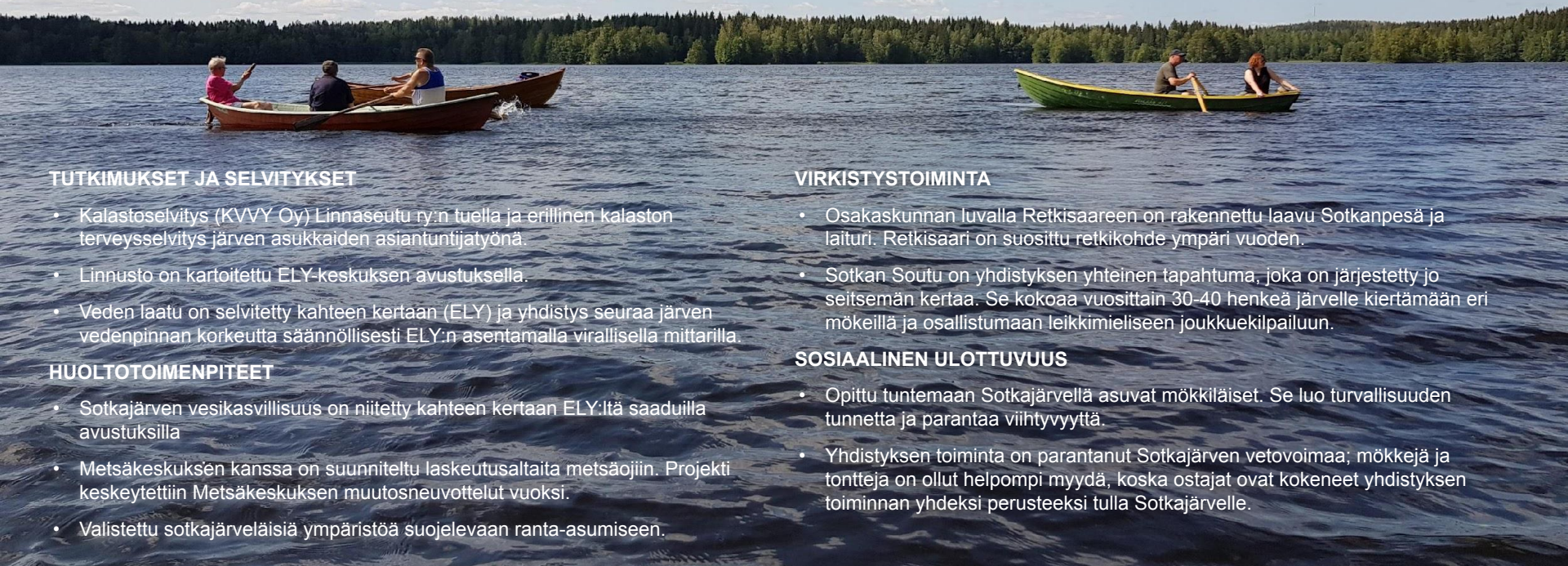
Veden korkeuden ja näkösyvyyden seuranta jo 15 vuoden ajan – näkösyvyystavoite 3.5 m vuonna 2030

Jäseniä on aktivoitu mm. järjestämällä vuosittain vesiensuojeluaiheisia esitelmätilaisuuksia, kesäjuhlat, konsertteja ja luontoaiheinen valokuvauskilpailu, jonka kuvista on koottu seinäkalenteri

Sotkajärviyhdistys ry

Sotkajärviyhdistys huolehtii Sotkajärven ja sen ympäristön tilasta Hattulan ja Hämeenlinnan seudulla.

Perustettu 2011, jäseniä n. 50 (jäseniä lähes joka savusta).

TUTKIMUKSET JA SELVITYKSET

- Kalastus selvitys (KVY Oy) Linnaseutu ry:n tuella ja erillinen kalaston terveys selvitys järven asukkaiden asiantuntijatyönä.
- Linnusto on kartoitettu ELY-keskuksen avustuksella.
- Veden laatu on selvitetty kahteen kertaan (ELY) ja yhdistys seuraa järven vedenpinnan korkeutta säännöllisesti ELY:n asentamalla virallisella mittarilla.

HUOLTOTOIMENPITEET

- Sotkajärven vesikasvillisuus on mitetty kahteen kertaan ELY:ltä saaduilla avustuksilla
- Metsäkeskuksen kanssa on suunniteltu laskeutusaltaita metsäojiiin. Projektin keskeytettiin Metsäkeskuksen muutoksen neuvottelut vuoksi.
- Valistettu sotkajärveläisiä ympäristöä suojelemaan ranta-asumiseen.

VIRKISTYSTOIMINTA

- Osakaskunnan luvalla Retkisaareen on rakennettu laavu Sotkanpesä ja laituri. Retkisaari on suosittu retkikohde ympäri vuoden.
- Sotkan Soutu on yhdistyksen yhteinen tapahtuma, joka on järjestetty jo seitsemän kertaa. Se kokoaa vuosittain 30-40 henkeä järvelle kiertämään eri mökeillä ja osallistumaan leikkimieliseen joukkuekilpailuun.

SOSIAALINEN ULOTTUVUUS

- Opittu tuntemaan Sotkajärvellä asuvat mökkiläiset. Se luo turvallisuuden tunnetta ja parantaa viihtyvyyttä.
- Yhdistyksen toiminta on parantanut Sotkajärven vetovoimaa; mökkejä ja tontteja on ollut helpompi myydä, koska ostajat ovat kokeneet yhdistyksen toiminnan yhdeksi perusteeksi tulla Sotkajärvelle.

A wide-angle night photograph of a calm lake. The sky is a deep blue, densely populated with stars. A faint, greenish-yellow glow of the Aurora Borealis is visible along the horizon. The dark silhouettes of trees and forested hills are reflected in the still water. A small, bright light source, possibly a boat or a distant building, is visible on the horizon line. The overall mood is serene and majestic.

Etelä-Hattulan nykytila ja viimeaikainen kehitys

Tervetuloa Etelä-Hattulaan!

Olette yhdellä Etelä-Suomen suurimmista hiljaisista alueista!

Maasto on hyvin vaihtelevaa: kumpareita ja mäkiä, soita ja lampia.

Metsät ovat jatkuvassa talousmetsäkäytössä, peltoja on vähän.

Suurimmat järvet ovat luokitukseltaan erinomaisia latvajärviä, jotka ovat herkkiä rehevöitymiselle.

Useita Natura-alueita; Kanta-Hämeen suurimmat soidensuojelun täydennysohjelman kohteet.

Laajat metsäojitukset rehevöittivät järviä. Viimeisten 15 vuoden aikana kehitystä on käännetty vapaaehtoisvoimin.

***Puhtaat järvet ja hiljaisuus
→ yksi houkuttelevimpia alueita
kakkoskodeille < 1,5 tunnin
etäisyydellä pääkaupunki-
seudulta, Tampereelta ja
Turusta.***

Hämeenjärviyläntöön kuuluva, yksi suurimpia metsäalueita Etelä-Suomessa.

Nykytila – mitä arvokasta täällä on?

Monimuotoinen luonto

Puhtaat järvet

Metsää – tärkeä osa erämaamaista ylänköä

Luonnontilaisia ja ennallistettavissa olevia soita

Eläimiä: uhanalaisia ja silmälläpidettäviä

Luontoharrastuksia

Hiljaisuutta, jota kaikki haluavat vaalia

Metsätalous on osa alueen elinvoimaa, kasvavassa määrin sopusoinnussa ympäristön kanssa

Valtaosa Kanta-Hämeen Helmi-ohjelman kohteista

Sääkset, kotkat, pöllöt, huuhkajat, kaakkurit, ilvekset, sudet, lepakot jne

Metsästys, kalastus, marjastus, retkeily, pyöräily

Elinvoimaiset yhteisöt

Vakituisia asukkaita ja yrittäjiä

Kakkosasuntoja ja vapaa-ajan asuntoja

Tiiviitä asukas-yhteisöjä

Juhlia, tapahtumia, konsertteja

Yhteisöt, jotka haluavat pitää huolta ympäristöstään

Vakituisille ja vapaa-ajan asukkaille Etelä-Hattula on erämaamainen rauhoittumispaikka, jossa ladataan akut työpäivän tai työviikon jälkeen.

Kouvala

Takajärvi

Renkajärvi

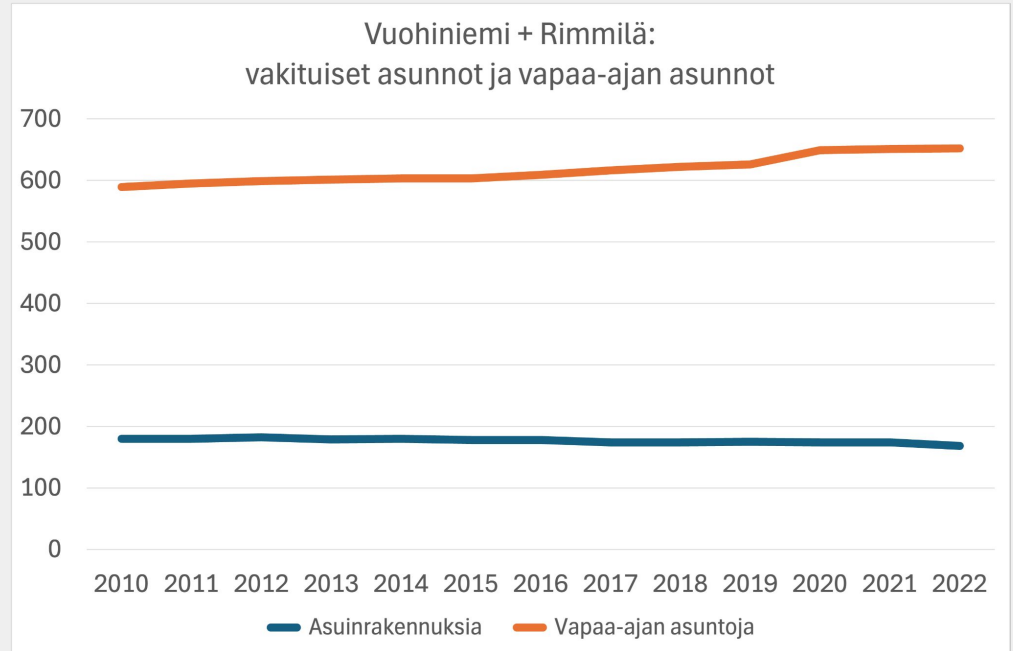
Sotkajärvi

Vapaa-ajan asuntojen määrä on ollut jatkuvassa kasvussa

Koko alueella vapaa-ajan asuntoja on noin 1 000 ja Hattulan alueella niistä 800-900.

Yli 60 % alueen vapaa-ajan asunnoista on Rimmilän tai Vuohiniemen postinumeroalueilla. Niillä vapaa-ajan asuntojen määrä on kasvanut keskimäärin viidellä per vuosi 2010-2022.

*Tilastokeskuksen postinumeropohjainen data

Etelä-Hattulasta on jo tullut kiinteistöveroautomaatti

Uusien ja peruskorjattujen kakkos- ja vapaa-ajan asuntojen kiinteistövero on moninkertainen vanhoihin kesämökkeihin verrattuna.

Nykykehityksellä Hattula tulee saamaan uusista, vuoden 2024 jälkeen valmistuvista vapaa-ajan asunnoista lisää kiinteistöveroa 2-3 Me tulevien 30 vuoden aikana.

Ja tähän päälle tulevat peruskorjattavien asuntojen aiempaa korkeampi kiinteistövero.

Yksinkertainen laskuesimerkki:

- Uuden 100 neliön suuruisen, hyvin varustellun kakkoskodin kiinteistövero on 1 000 e/vuosi.
- Jos niitä rakennetaan Vuohiniemi-Rimmilä-alueelle vastakin 5 kpl/v, pelkästään vuoden 2024 jälkeen rakennetut mökit tulevat tuottamaan 20 vuoden päästä yhteensä 100 000 euroa lisää kiinteistöveroa joka vuosi.
- Kun mukaan otetaan Sotkajärven lähialue, Takajärven eteläranta, Hyrvälä, Kouvala ja Alajärven länsiranta, uudisrakentamisen kiinteistövero voi ylittää 200 000 e/v 20 vuoden jälkeen – vain jatkamalla nykykehitystä.
- Uusien kakkoskotien rakentaminen ei edellytä uusia rakennuspaikkoja – moni vanha kesämökki tullaan purkamaan.

Paikallisen palvelukysynnän kasvu on tosiasia Etelä-Hattulassa

Kaikki trendit näyttävät samaan suuntaan:

Enemmän aikaa kakkoskodilla

→ lisää remontti- ja talkkaripalveluita

Etätöitä voi tehdä kakkoskodistakin

→ lisää remontti- ja talkkaripalveluita

Vaivatonta, ei työmaata

→ lisää remontti- ja talkkaripalveluita

Väestö vanhenee*

→ lisää remontti- ja talkkaripalveluita

Varustelun lisääntyminen

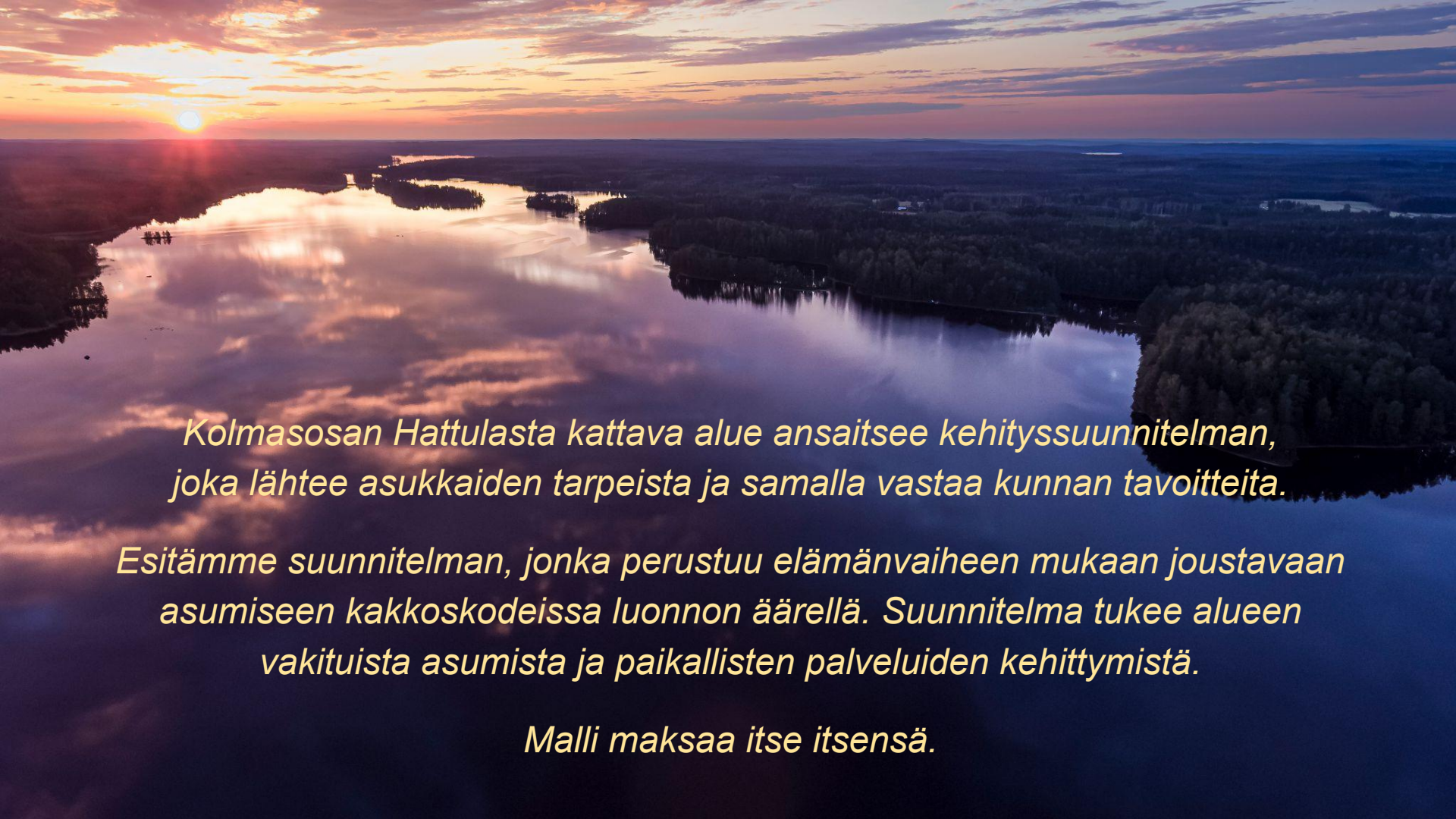
→ lisää rakennus- ja remonttipalveluita

Mökeistä ja vapaa-ajan asunnoista ympärivuotisesti käytettäviksi kakkoskodeiksi

Mitä enemmän alue työllistää, sitä enemmän siellä halutaan asua ja sitä enemmän se tuottaa veroja.

* Luken 2021 barometrin mukaan mökkiläisten keski-ikä on 63 v. Mökkiläisen iän karttuessa mökistä ei yleensä haluta luopua, mutta mökkeilystä halutaan tehdä entistä helpompaa.

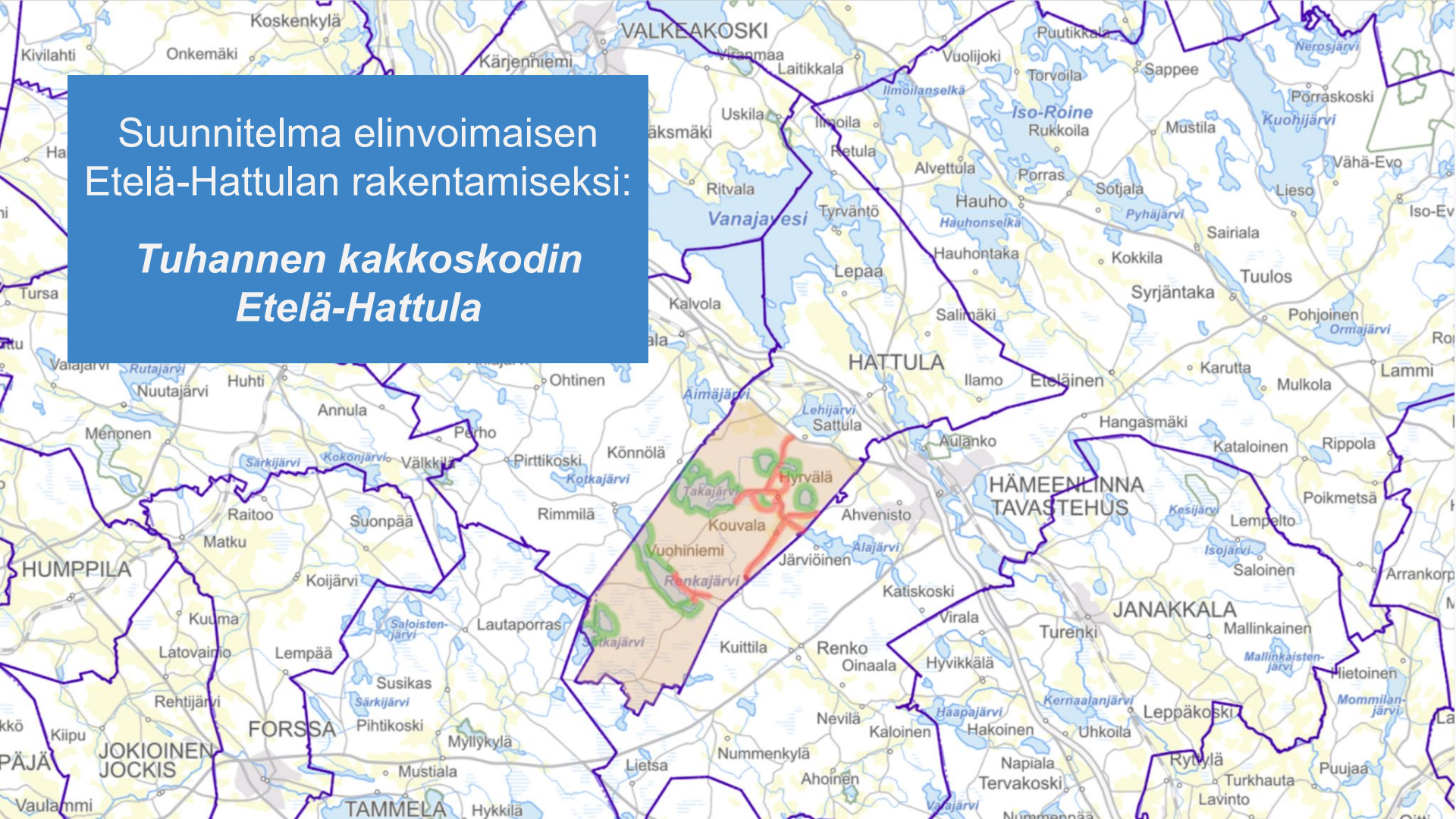
An aerial photograph of a large lake at sunset. The sun is low on the horizon to the left, casting a bright orange and yellow glow across the sky and reflecting on the water. The lake is surrounded by dense green forests. The text is overlaid in the lower half of the image.

Kolmasosan Hattulasta kattava alue ansaitsee kehityssuunnitelman, joka lähtee asukkaiden tarpeista ja samalla vastaa kunnan tavoitteita.

Esitämme suunnitelman, jonka perustuu elämänvaiheen mukaan joustavaan asumiseen kakkoskodeissa luonnon äärellä. Suunnitelma tukee alueen vakituista asumista ja paikallisten palveluiden kehittymistä.

Malli maksaa itse itsensä.

Suunnitelma elinvoimaisen
Etelä-Hattulan rakentamiseksi:
***Tuhannen kakkoskodin
Etelä-Hattula***

Asukkaiden odotuksia kakkoskodeille

Asuminen
luonnon
keskellä

Etätyön ja
vapaa-ajan
yhdistäminen

Toimiva
tietoliikenne

Hiljaisuus ja
väljiys!

Luottamus
kuntaan ja
tulevaisuuteen

Harrastus- ja
virkistys-
mahdollisuudet

Mahdollisuus
uudisraivaamiseen
tai rakentamiseen

Yhteisöllisyys
(yhdistykset,
naapurit)

Nopea
siirtyminen
taajamiin

Hyvät
paikalliset
palvelut

Miten onnistutaan täyttämään nuo tarpeet ja saamaan 1000 kakkoskotia?

Miten rakennetaan vetovoimainen Etelä-Hattula?

Onnistumisen edellytykset

Luonnosta voimavara

- Edellytyksistä ja nykyisen kasvun ajureista tärkein. Nykytaso ja sen parantaminen välttämätöntä
- Konkretisoidaan Hattulan kunnan strategian luontotavoitteet selkeiksi toimenpiteiksi
- Brändätään Hattulan eteläosien luonto: hiljaiset alueet ja erämaat, suojelualueet sekä Härkätien ja Vanhan Talvitien maisema ja liikkumisreitit
- Vaalitaan ja kehitetään "Vihreää väylää" 2- ja 3-teiden välissä
- Retkeilypaikkoja virkistyskäyttöön kaikille hattulalaisille

Kakkoskotikulttuuri

- Etätöitä ja vapaata aikaa maalla, lapsiperhearkea taajamissa
- Eri elämänvaiheiden, työn ja vapaa-ajan tarpeiden mukaan joustava kakkoskoti
- Vaatimustaso nousee koko ajan: sähkö, lämpö, sisävesi...
- Alle 2 h kasvukeskuksesta
- Luottamus edellytysten kehittymiseen pitkällä aikavälillä
- Yhteistoimintaverkostot ja vertaisryhmät
- Tapahtumat

Toimiva infrastruktuuri

- Rakentamismahdollisuudet, kakkosasumista tukeva kaava
- Paikallinen palvelutarjonta rakentamiseen, kiinteistöpalveluihin ja huoltoon
- Teiden kunto ja ylläpito
- Luotettava sähkönjakelu
- Nopeat mobiiliverkot

Elinvoimainen Etelä-Hattula -kehittämishjelma

Kaavojen modernisointi

- Päivitetään rantakaavat ja rantaosayleiskaavat yhtenäisiksi ja ajan tasalle
- Yhtenäistetään kunnan uuden rakennusjärjestyksen kanssa
- Tavoitteena tukea kakkoskotiasumista:
→ riittävät rakennusneliöt kaikille tonteille nykyisten vaihtelevien ja ahtaiden sijasta
- Ei vain rannoille

Uudet virkistysalueet

- Härkätien kesä- ja talviteiden kävely- ja polkupyöräreitit
- Hiihto- ja luistelureitit
- Uimarannat
- Nuotio- ja yöpymispaikat
- Kalastuskohteet
- Lintutornit
- Yhteistyössä maanomistajien kanssa
- Tutkitaan mahdollisuutta liittyä laajentamaan Ilvesreittiä

Palvelujen kehittäminen

- Tavoitteena kakkoskotien ympärivuotiset palvelut
- Palvelukeskittymien suunnittelu kotiuttamaan tuloa Hattulaan
- Palvelujen tuotteistaminen ja kehittäminen
- Digitaalinen palveluhakemisto
- Palvelujen markkinointi yhteistyössä kakkoskotimallin markkinoinnin kanssa

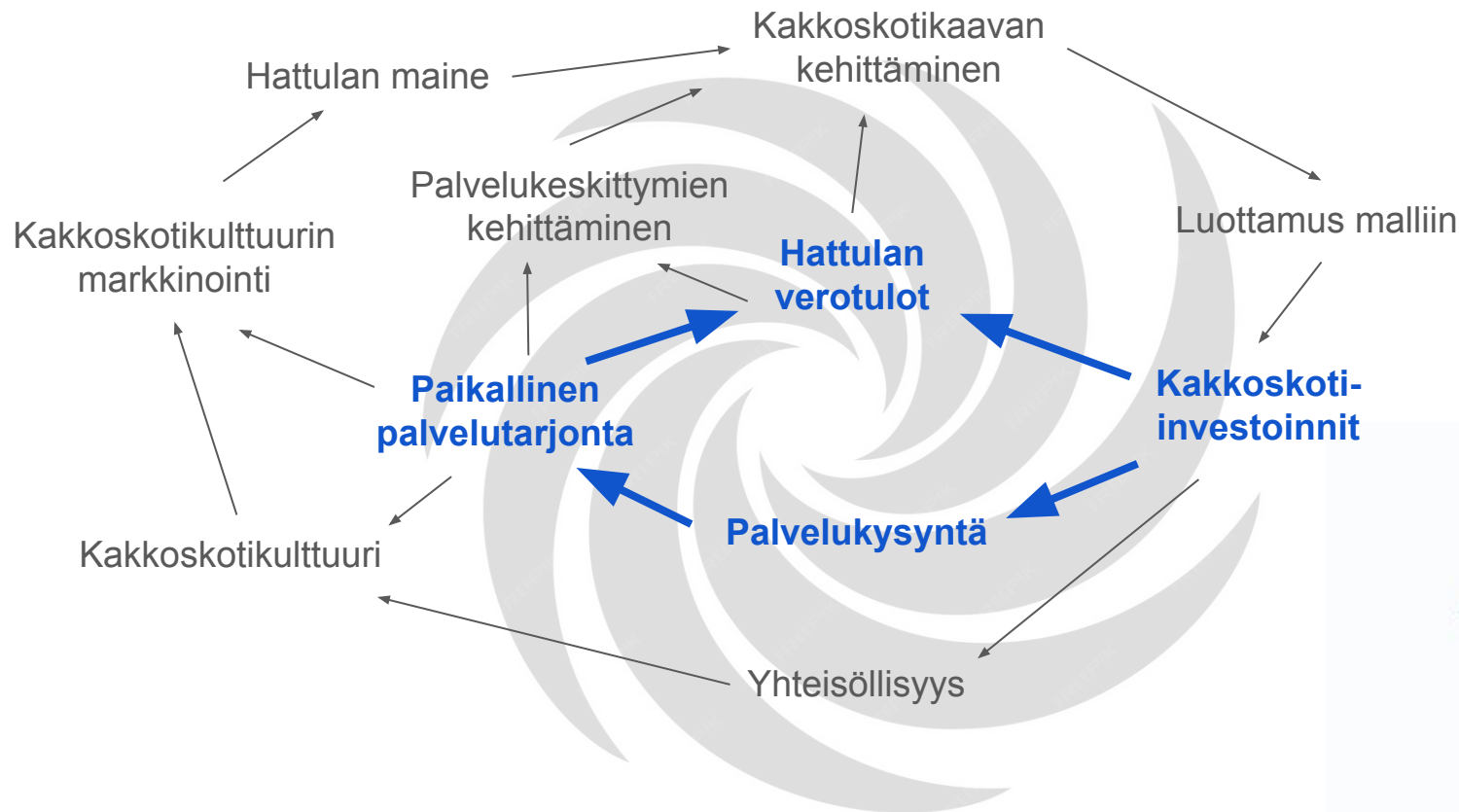
Markkinointi

- Etelä-Hattulan digitaalinen media
- Alueen keskustelufoorumit ja uutismedia
- Etelä-Hattulan virkistys-, luonto- ja matkailu-potentiaalin viestintä osana Hattulan ja Hämeen kokonaisuutta.
- Asumismallin markkinointi maanlaajuisesti

Pysyvä ohjausryhmä

- Haaste alueen asukkaille järjestäytyä kehittämään aluetta
- Haaste kunnalle tarjota kehitysohjelmalle mahdollisuus, virallinen kehikko ja toteutuksen tuki.
- Kunnalta sitoutuminen Etelä-Hattulan asukaslähtöiseen kehittämiseen

Kehittämisen positiivinen kierre

Mitä tällä konkreettisesti saavutetaan?

- Yli 1 000 kpl yli 100 000 e arvoista kakkoskotikiinteistöä
 - Vanhojen ja pienten kesämökkien uudistaminen kakkoskodeiksi
 - Rakentamattomien tonttien rakentaminen kakkoskodeiksi
 - Paljon lisää kiinteistöverotuloja kakkoskodeista tulevien 20 vuoden aikana
- Paikallisten palveluntarjoajien kasvu
 - Määrä muutamista kymmeneen
 - Liikevaihto sadoista tuhansista euroista miljooniin
- Kolme kehittyvää palvelukeskittymää strategisissa sijainneissa
 - Esim. Kouvala, Myllykylä ja Vuohiniemi
- Virallisten, ylläpidettyjen ja listattujen virkistyskohteiden luku- ja lajimäärä muutamista noin kymmeneen
- **Elinvoimainen, kehittyvä yhteisö**

A photograph of a calm lake at dusk or dawn. The water is a deep blue-grey color, reflecting the sky. In the center of the lake, two moose are visible. One moose is standing upright in the water, while the other is partially submerged, possibly swimming or wading. The background is a dense forest of dark evergreen trees. The foreground shows some dark, out-of-focus branches and foliage on the left and right sides. The overall mood is serene and quiet.

Vaikutukset kuntaan, kuntalaisiin ja kuntatalouteen

Vaihtoehtosuunnitelmalla toteutetaan Hattulan kuntastrategiaa ja vahvistetaan elinvoimaisuutta

Hattulan kuntastrategia

Hyvinvoiva kuntalainen
Mahdollistava ilmapiiri
Kestävä kehitys

Elinvoimaohjelma 2024-2030

Maakuntakaavaan vaikuttaminen
Yleiskaavoituksen edistäminen
Kylä- ja alueiden kehittäminen

Maakuntakaava 2040

Kestävän kasvun Häme
Ilmasto ja ympäristö
Suojelualueet ja -varaukset

Talouden tasapainottaminen 6/2024

Ei investointeja Etelä-Hattulaan
Tuulivoimalatuottoja 300 k€
Rantatonttien kaavoitus

- Arvojen mukainen toiminta
- Luontostrategian konkretisointi
- Yritteliäisyyden ja yksityis-omaisuuden kunnioittaminen

- Maakuntakaavan toteuttaminen
- Rantaosayleiskaavan kehittäminen
- V2 ja V3 välisen viherväylän säilyttäminen

- Hiljaisten alueiden vaaliminen
- Vesi- ja pohjavesialueiden suojelu

- Vapaa-ajan asumiseen ja investointeihin kannustaminen
- Paikallisten palvelujen kehittäminen

Vaihtoehtoisilla kehittämisspoluilla on erilaiset vaikutukset

	Ei tehdä mitään	Elinvoimainen Etelä-Hattula
Maakuntakaavan toteuttaminen	Suojelualuevaraukset purkautuvat Mainehaitta!	Varauksista tulee oikeita suojelualueita. Mainetta ja hyvinvointia.
Rantaosayleiskaavan kehittäminen	Nojaa pääosin nykyiseen rantaosayleiskaavaan	Uudistetaan rantaosayleiskaava maakuntakaavaa ja luontoarvoja tukemaan. Mahdollistetaan kehittyminen.
V2 ja V3 välisen viherväylän säilyttäminen	Virkistyskäytön kehittyminen on muiden kuntien varassa. Viherväylä säilyy.	Kehitetään Hattulan viherväylää metsätaloutta kunnioittavaksi virkistysalueeksi. Eräretkeily mahdollistuu.
Vapaa-ajan asumiseen ja investointeihin kannustaminen	Vapaa-ajan rakentaminen nostaa rakennuskantaa ja siten kiinteistöveroja. Tuotto nousee vuosittain n. 5.000 euroa	Nostetaan rantojen rakennusoikeudet nykyaikaan ja Hattulan rakennusjärjestyksen mukaisiksi. Kiinteistöverotuotto nousee vuosittain n. 10.000 euroa
Paikallisten palvelujen kehittäminen	Palvelut kuihtuvat entisestään ja keskittyvät naapurikuntiin.	Perustetaan Etelä-Hattulan paikallispalvelujen rinki, jota Hattula ja yhdistykset markkinoivat. Vakiasukkaiden verotuotto nousee vuosittain n. 5.000 euroa

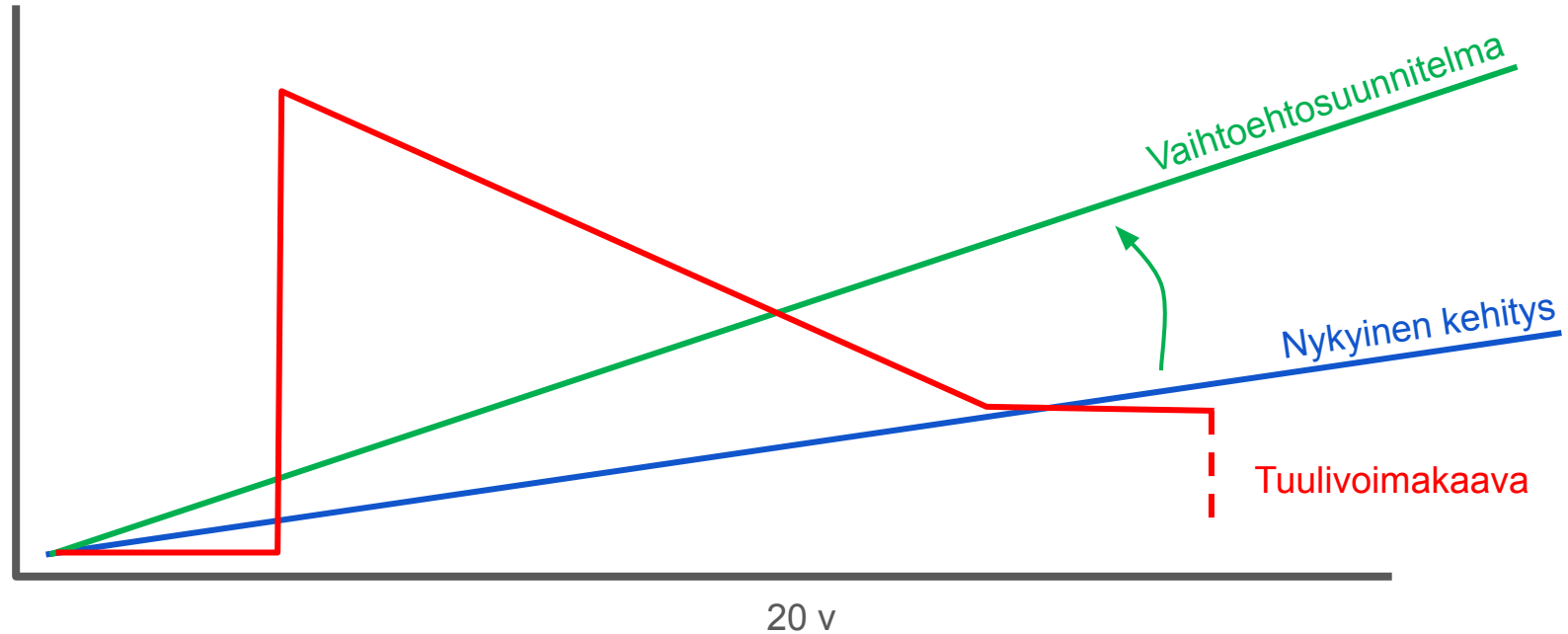
Vaihtoehtoisilla kehittämisspoluilla on erilaiset vaikutukset

	Ei tehdä mitään	Elinvoimainen Etelä-Hattula	Tuulivoimakaava
Maakuntakaavan toteuttaminen	Suojelualuevaraukset purkautuvat Mainehaitta!	Varauksista tulee oikeita suojelualueita. Mainetta ja hyvinvointia.	On ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Mainehaitta!
Rantaosayleiskaavan kehittäminen	Nojaa pääosin nykyiseen rantaosayleiskaavaan	Uudistetaan rantaosayleiskaava maakuntakaavaa ja luontoarvoja tukemaan. Mahdollistetaan kehittyminen..	Rantaosayleiskaavan metsä-alueista tulee teollisuusalue, joka rajoittaa rakentamista. Tuulivoimatuotot.
V2 ja V3 välisen viherväylän säilyttäminen	Virkistyskäytön kehittyminen on muiden kuntien varassa. Viherväylä säilyy.	Kehitetään Hattulan viherväylää metsä-taloutta kunnioittavaksi virkistysalueeksi. Eräretkeily mahdollistuu.	Viherväylä rikkoutuu. Metsäalueet pirstoutuvat. Menetetty luonto ja hiljainen alue.
Vapaa-ajan asumiseen ja investointeihin kannustaminen	Vapaa-ajan rakentaminen nostaa rakennuskantaa ja siten kiinteistö-veroja. Tuotto nousee vuosittain n. 5.000 euroa	Nostetaan rantojen rakennusoikeudet nykyaikaan ja Hattulan rakennus-järjestyksen mukaisiksi. Kiinteistöverotuotto nousee vuosittain n. 10.000 euroa	Investoinnit vaikutusalueella vähenevät. Kiinteistöjen arvo laskee. Kiinteistöverotuotto laskee vuosittain n. 5.000 euroa
Paikallisten palvelujen kehittäminen	Palvelut kuihtuvat entisestään ja keskittyvät naapurikuntiin.	Perustetaan Etelä-Hattulan paikallispalvelujen rinki, jota Hattula ja yhdistykset markkinoivat. Vakiasukkaiden verotuotto nousee vuosittain n. 5.000 euroa 10 v ajan.	Tarve paikallisille palveluille laskee investointien vähetessä. Elinvoimaisuus hiipuu.

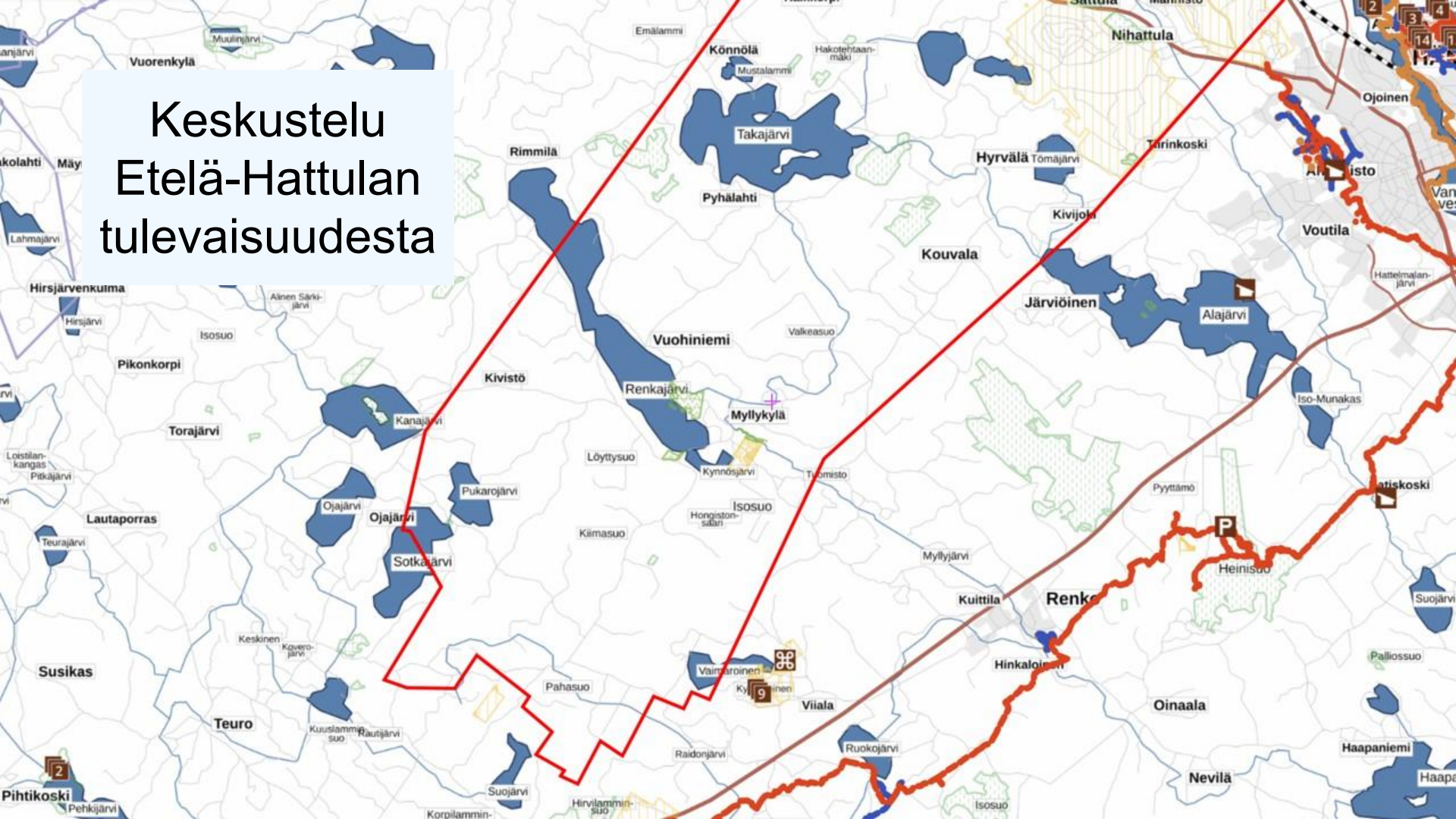
Vaihtoehtojen vaikutukset kuntalaisiin

	Ei tehdä mitään	Elinvoimainen Etelä-Hattula	Tuulivoimakaava
Terveys	Ei muutosta.	Hiljainen alue säilyy. Kuntalaisten liikkuminen alueella lisääntyy.	Terveysriskit: melu, välke, ultraäänet, liikkuminen rajoitusalueilla.
Luottamus tulevaisuuteen	Epävarmuus kunnan suunnitelmista jatkuu	Voidaan luottaa, että kunta haluaa kehittää myös Etelä-Hattulaa.	Luottamus menetetty 1-2 sukupolven ajaksi.
Uskallus rakentaa ja investoida	Pienimuotoinen mökki-rakentaminen jatkuu.	Kakkoskotien maine houkuttelee investoimaan nostetuilla rakennusoikeuksilla.	Ei kannata rakentaa, kun jälleenmyyntiarvo romahtaa.
Virkistysaluekäyttö	Metsätalous ja metsästys jatkuvat. Ei virkistysaluekäyttöä.	Etelä-Hattulan metsistä ja suojelu-alueista tulee kaikkien hattulalaisten retkeily- ja virkistysalue.	Ei virkistysarvokäyttöä. Jokaisen oikeuksia on rajoitettu tuulivoima-alueilla.
Talkoohenki	Rakentavaa yhteistoimintaa suojeluyhdistysten puitteissa.	Yhteinen tavoitetilä mahdollistaa vapaaehtoistyön ulottamisen retkeily- ja virkistystoimintaan.	Talkoohenki hiipuu. Kunnan odotetaan kehittävän saamillaan kiinteistöveroilla.
Televerkkojen toiminta	Toimii tyydyttävällä tasolla.	Operaattoreilla halu investoida parempaan palvelutasoon.	Epävarmuus mobiili- ja tv-verkkojen toimivuudesta.

Vaihtoehtojen kiinteistöveron vuosituotto kunnalle

Keskustelu Etelä-Hattulan tulevaisuudesta

OHJELMA

15.30 Lähtö Juteinitalolta – tutustuminen tuulivoimahankealueeseen

Reitti: Takajärven kautta ja Niinimäen hankealueen läpi Vuohiniemen rukoushuoneelle

16.15 Tapaaminen suojeluyhdistysten edustajien kanssa, Vuohiniemen rukoushuone

- **Esittäytyminen** – kaikki
- **Suojeluyhdistysten lyhyet esittelyt** – Jussi Heinämies, Matti Honkajuuri ja Juhani Pekkala
- **Lähtökohta kehittämiselle: Etelä-Hattulan nykytila ja viimeaikainen kehitys** – Pentti Mansukoski
- **Vaihtoehtosuunnitelman esittely** – Valtteri Halla
 - Kehittämisen tavoitteet ja mahdollinen lopputulos
 - Alustava kehitysohjelma
- **Vaihtoehdon vaikutukset kuntaan, kuntalaisiin ja kuntatalouteen** – Juhani Pekkala
- **Keskustelu ja jatkotoimenpiteet** — Pentti Mansukoski fasilitoi (30 min)

18.00 Kiertoajelu jatkuu

Reitti: Renkajärvi, Hämeen Härkätie, Kouvala

19.00 Paluu Juteinitalolle